

МЛЕКАРСТВО

Месечник Стручног удружења млекарских привредних организација Хрватске

ГОД. VI.

ЗАГРЕБ — БЕОГРАД, ОКТОБАР 1956

БРОЈ 10

Фрањо Габлер, Загреб

УДРУЖИВАЊЕ МЛЕКАРСКИХ ПОДУЗЕЋА ИЛИ ПРИМЈЕДБЕ НА НАЦРТ ЗАКОНА О КОМОРАМА И СТРУЧНИМ УДРУЖЕЊИМА

Почетком рујна ове године одржан је у Загребу састанак којему су поред претставника већег броја млекарских подuzeћа из земље присуствовали и претставници републичких задружних савеза — и Пољопривредно-шумарских факултета Хрватске и Словеније.

Састанак је сазвао Стручно удружење млекарских привредних организација Хрватске. Користивши присутност већег броја људи из наших млекарских организација у Загребу за вријеме велесајма предложено је, да се заједнички размотре нека актуелна питања с којима се у посљедње време сусрећу млекуаре у свом раду.

Присутни су сматрали потребним размотрити организациона питања, а нарочито сада, када се ради на доношењу Закона о удруживању у привреди, Закона о коморама и стручним удружењима. Ово и с разлога што се међу осталим одредбама овим законом предвиђа обавезно учлањење у коморе односно удружења.

Број млекуара у Југославији све више расте

На састанку се из дискусије као и из раније изнесених података јасно разабере нагли развој млекуарства у нашој земљи у задњих неколико година. Данас готово и нема већег града у којем није подигнута или се не подиже млекуара — исто тако изграђено је и низ прерадбених млекуара у унутрашњости. Укупни капацитет млекуара у Југославији — према подацима инж. Павличића, објављеним у „Млекуарству“ бр. 7 и 8 износи више од 1 милијун литара на дан. Бруто промет млекуара у г. 1955. у Хрватској износио је нешто око 2 милијарде динара, а који промет према нашој процјени износи свега око $\frac{1}{4}$ од бруто промета свих југославенских млекуара. Чињеница је да је промет кроз млекуаре у г. 1956. знатно порастао. Млекуаре у Хрватској су у I. полугодишту ове године откупиле око 29% млекуа више него у истом раздобљу било коју годину прије. Сличан пораст осјетио се у претежном броју млекуара у земљи.

Мјере, које се данас подузимају на унапређењу производње млекуа — кроз подизање говедарства и побољшање исхране наговештавају даље повећање количине млекуа у млекуарама.

Послови и управљање у мљекарама постали су све сложенији

Већ само подизање нових капацитета опремљених савременијим стројевима и сложенији технолошки поступци поставили су нове захтјеве пред радне људе у нашим мљекарама и подuzeћима. Ове пак године измјеном ситуације на тржишту појавио се и низ других питања. Надлази све више мљека за који квалитет знамо да редовно не задовољава, док је у продаји робе дошло до застоја.

Већина мљекара настојала је одржавати политику сталних откупних цијена и преузимала је одређене обавезе према произвођачима и задругама. Истовремено због слабије потражње цијене млијечних производа су почеле падати. Поред економских појавиле су се технолошке и техничке потешкоће.

Научени на ранију добру потражњу односно испоруку одмах након производње стручњаци у мљекарама нису полагали довољно пажње на квалитету сировине, а ни готових производа. Наравно да се гомилањем вишкова робе у подрумима и складишту — нарочито сира и маслаца — спознало да већи дио робе није способан за дуље ускладиштење, код сира у често случајева нити толико, да потпуно сазрије.

Увидјело се да наше мљекаре не располажу с низом потребних уређаја, да су им капацитети непотпуни. Врло је мало погона који имају могућности пастеризације и хлађења врхња. Подруми за зрење сира су тијесни и непогодни. Мањају хладњаче за ускладиштење најнужнијих количина маслаца. Кадрови су недовољно стручни, а веза и познавање тржишта је недовољно и слабо.

Оваква ситуација у производњи негативно се одразила на економском пословању подuzeћа и мљекара. Због губитака и ограничених могућности у пословању неке мање мљекаре су обуставиле рад, а друге опет везале су се уз боље опремљене и економски јаче мљекарске организације да би си осигурале опстанак.

Било је и појава „бјежања“ од млијека. Откупне цијене осјетно су смањиване или пак тражио се излаз у знатнијем снижењу продајних цијена производима на тржишту у нелојалној конкуренцији.

У протеклих неколико мјесеци дошло је до јасније спознаје да у овом сектору наше привреде има низ питања о којима се досад није водило довољно рачуна, а нити се пришло њиховом рјешавању.

Данас још увијек све наше мљекаре раде углавном неколико производа. Произведена роба најчешће мора се одмах трошити. Веза, познавање и прилагођивање тржишту није најбоље, а да не говоримо о удовољењу захтјевима најновијег Закона о здравственом надзору над живижним намирницама. Често говоримо да нам је производња млијека ниска — по ове године смо се могли увјерити и о потрошњи — да је она такођер ниска. У последњих годину дана тржиште је добро опскрбљено прехранбеним артикулима, међу осталим маргарином и млијеком у праху из увоза. Уз ово и будућа домаћа производња маргарина у знатној мјери ће утјецати на пласман и цијене маслацу.

Све ово говори о потреби побољшања рада и организације у производњи и продаји. Већ данас се осећа потреба за извјесном пропагандом у циљу повећања потрошње млијека и производа, нарочито у већим градовима.

Поједини колективи сами се труде у савлађивању потешкоћа на које наилазе. Покушавају с извозом (Бјеловар и др.), проширују и побољшавају продају на домаћем тржишту и сл.

На овом као и на ранијим састанцима дошло је до изражаја да мљкарска подuzeћа појединачно нису у могућности успјешно савлађивати све потешкоће. Поред рјешавања посве економско-организационих питања јавља се потреба за рјешавањем техничко-технолошких питања — која су готово у већини наших мљкара скоро подједнака и заједничка. Не само да се осјећа потреба за солиднијом инструктажом великог броја наших погона на терену, него још увијек мљкаре се врло тешко опскрбљују најобичнијим помагалима — сирним марамама и сличним артиклима који се у земљи производе. Надаље често се говори да се потрошачу треба осигурати добро млијеко и производе и по приступачним цијенама, док с друге стране и произвођачу треба пружити извјесну сигурност у погледу цијене и пласмана млијека. Успјешно извршење ових задатака поставља врло велике захтјеве понајприје на саме мљкаре. То истовремено захтијева да се ови напори некако повежу и ускладе не само са становишта подuzeћа, него да се осигура и помоћ заједнице. Постоји потреба за јединственом мљкарском политиком, а не да се рад и послови обављају неорганизовано и стихијски.

Осјећа се потреба за удруживањем и сарадњом на солидној основи

Дискутантани на овом састанку су износили низ слабости и недостатака републичких и Савезне мљкарске организације.

Код нас већ уназад неколико година постоје републичке организације, а од ове године и Секција за мљкарство у Савезу пољопривредних комора. Неке од ових организација не раде као да ни не постоје. Подсекција или Удружење у НР Србији не зна се да ли постоји или не. У НР Словенији дјеловао је при Главној задружној звези одбор састављен од претставника мљкарских подuzeћа, који је недавно реорганизирао, али још није нађен најпогоднији облик удруживања. Савезна пак секција није се састала откако је основана — више од 6 месеци. Ограничене резултате показало је и Стручно удружење у Хрватској, а с радом групе индустријских мљкара учлањених у Индустријску комору — у оквиру Удружења чоколадне индустрије нисмо упознати. Како видимо организације су и разнолике.

Имамо ли у виду код овакве „формације“ околности под којима су оне основане, као и врло слабу или никакову помоћ органа и организација, при којима оне дјелују — мора нам бити јасно да оне нису могле задовољити, а нарочито не потребе произвођачких подuzeћа која су требала, да буду носиоци тих организација.

Данас је дошло до изражаја да овакав начин рада организација у републикама као ни оне савезне није добар, а нити има могућности да успјешно рјешава проблеме који се јављају у нашим мљкарама. Зато су потребне живље организације које ће бити знатно ближе свом чланству — мљкарама — привредним организацијама — и у којима ће имати ријеч и претставници произвођача — радних колектива и за који рад и успјех ће бити они непосредно заинтересирани и одговорни. Исто тако дјелатност републичких организација мора бити међусобно усклађена и тјешње повезана у једној савезној организацији.

С тим у вези су учесници састанка након упознавања основних поставки Нацрта Закона о удружењима и коморама донијели закључке, који су достављени Секретаријату за организацију привреде Савезног извршног вијећа, Савезу пољопривредних комора, Савезној индустријској комори и Главном задружном савезу Југославије.

Према овима у будућем Закону о коморама и удружењима треба омогућити:

„1. оснивање стручних привредних удружења по прерадбеним организацијама (као што су мљекаре) по народним републикама;

2. ова републичка удружења да се учлане у Савез удружења ФНРЈ;

3. учлањење да је обавезно за све мљекаре веће и мање — државног и задружног сектора;

4. учлањење мљекарских прерадбених организација у комору да буде индиректно т. ј. преко Удружења односно Савеза удружења;

5. обавезно учлањење да буде у Пољопривредну комору — с обзиром на повезаност произвођача и прерађивача на сектору производње и прераде овог артикла.

С тим у вези било би потребно предвидјети Законом — да Пољопривредна комора има компетенције у рјешавању свих тезничких, економских, кадровских и технолошких питања из сектора производње, прераде и опскрбе млијеком и млијечним производима, те научно-истраживачке и контролне службе у мљекарама.

Постављање оваквих захтјева заснива се на специфичним проблемима, који не дозвољавају одвајање једне од друге дјелатности — т. ј. производњу од прераде, па и опскрбе.

Уколико се о свим моментима не би водило рачуна у Закону постоји опасност озбиљних поремећаја у развоју ове гране привреде као што се већ у појединим подручјима појављује, заправо да се закаче сви напори на подручју повећања производње.

Ако се ови приједлози не би могли провести у Закону предложено је да се Законом предвиди обавезно учлањење у двије коморе, т. ј. у Пољопривредну и Индустријску.“

Поред тога предложено је, да се замоли Савез пољопривредних комора ФНРЈ да након темељито извршених припрема сазове шире савјетовање свих мљекарских подuzeћа, организација и установа, на којем треба да се одреде компетенције и задаци свим организацијама и установама, које се баве унапређењем мљекарства у земљи.

**ПРОИЗВОЂАЧИ, СПРЕМИТЕ СИЛАЖУ ЗА ЗИМСКУ
ПРЕХРАНУ КРАВА !**
